ANUL XIII, No. 31 — NUMARUL 25 BANI — 16/29 IUNIE 1919

DOBROGEA JUNA

DOBROGEA A DOBROGENILOR — Director: CONSTANTIN N. SARRY

ABONAMENTE: Pe un an . . . . 40 Lei — Pe 6 luni . . . . 20 Lei
Anunciuri și Reclame după tarifă

ORGAN NATIONAL-DOBROGEAN

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI — STR. PĂTRAȘCU-VODĂ, No. 4
Manuscrisele nu se înapoiază

PENTRU PATRIE

Vitejii Dobrogeni

Este-o viață moartă, precum și-o moarte vie.!

I. Heliade Rădulescu.

Printre jertfele scumpe ce ni le-a cerut și impus războiul pentru întregirea neamului, Dobrogenii cari au fost cei mai încercați dar și cei mai oțeliți în lupte, au pierdut și pe Medical Căpitan Dr. Ovidiu Gh. Tănăsescu.

Fiul soților Tănăsescu, institutorii cari au crescut sub ochii lor părintești atâtea generații de elevi, Ovidiu, fratele nostru de suflet, colegul nostru scump, a murit bravând moartea pe când își împlinea datoria cu prisosință, în Moldova. Cu dragostea, ce numai firile alese o pot avea în inimă, d-rul Ovidiu Tănăsescu, îngrijind de soldații noștri bolnavi de tifos exantematic, a căzut el însuși răpus de acest nemilos flagel.

D-rul OVIDIU GH. TĂNĂSESCU

Decorat cu „Steaua României" pentru modul cum s'a comportat ca ostaș, el a fost pe câmpul de luptă, ca și în viață, un brav, un caracter de elită. Fericiți părinții cari au'format copilul și l-au înzestrat cu calitățile cu care Ovidiu a trecut prin viață,—o viață pe care, deși ti promițea așa de multe, pentru felul cum o înțelegea, pentru chipul cum ținea s'o servească, spre mulțumirea lui sufletească și binele semenilor săi, n'a avut parte s'o trăiască de cât numai până la vârsta de 30 de ani.

Noi, toți, cari l-am cunoscut și iubit, cari am petrecut anii cei mai frumoși ai copilăriei laolaltă, dând în același leagăn toate iluziile tinerești, cari am legat la un loc toate speranțele și temerile viitorului, și cari nu ne putem deprinde încă cu ideea, că forța acea de viață s'a distrus, că acea bunătate a fost nimicită, — vom purta cu dragoste frățească icoana personalității lui Ovidiu și, cu toată frumusețea morții lui, vom avea regretul de a-l fi pierdut dintre noi, tocmai când ființa și știința lui ne erau mai necesare.

Iar voi, părinți ai aceluia, care a fost pentru noi toți Ovidiu Tănăsescu, dacă mai puteți avea o mângâiere față de pierderea unicului vostru fiu, găsiți-o, vă rugăm, în partea ce atâtea mii de frați ai lui sufletești o iau la nemărginita voastră durere.

De pe mormântul lui Ovidiu Gh. Tănăsescu nu vor lipsi niciodată florile—lacrămile noastre...

Dr. O. Negoescu

SITUAȚIA

de SCARLAT VÂRNAV

In Decembrie 1914, rugat de directorul acestui ziar să-mi dau părerea, dacă România trebue sau nu să se amestece în războiul ce se declanșase în Europa, am scris pentru cititorii „Dobrogei june" un articol, ale cărui concluziuni erau, că trebue să păstrăm neutralitatea.

Ziceam atunci că, nu ne putem alia cu Rușii, de vreme ce se știa că Franța și Englitera, făgăduiseră Moscalilor, ca preț al ajutorului dat, stăpânirea Turciei Europene, așa că dacă Antanta ar fi ieșit biruitoare, toată peninsula balcanică cădea sub egemonia moscovită, iar singurul drum des his Rușilor spre Țarigrad trecând pela noi, eram expuși a perde cel puțin gurile Dunărei și malurile Mărei Negre.

Adăugam, că nu putem intra în luptă alături cu Austriacii, din pricina stărei de pităc a Românilor din Ungaria lui Bela Kuhn.

Nu ne-am astâmpărat însă și am intrat în războiu.

Luatu-s-au măcar îndestulătoare garanții, pentruca în sfârșitul suferințele și pagubele noastre de tot felul să fie răsplătite? Guvernul nostru s'a mulțumit cu încheerea unei convențiuni. Slabă chezășie în niște vremuri, în care convențiunile nu prețuesc mai mult decât o zdrență de hârtie.

A protestat, firește, delegațiunea română la acel Congres, însă, precum se știe, fără folos.

Se afirmă de către politicani, pretinși bine informați, că încăierarea drepturilor noastre s'ar datori numai slabei apărări a celor care luaseră răspunderea de a ne reprezinta. Cum nu se poate ști exact ce s'a petrecut la Paris, nu ne e permis să punem temei pe svonuri necontrolate.

Deocamdată însă, un fapt rămâne netăgăduit.

atunci când toate Statele europene, chiar cele mai crud încercate, au o reprezentațiune națională, cârmuitorii noștri au trăit băutatea că nu au măcar la spatele lor majoritatea alegătorilor, așa că împuterniciții lor la Paris au fost ca mandatari

în ținutele de peste Dunăre, o știa cu prisos cititorii noștri, locuitorii mor de foame și nu li se dă nici un ajutor; mor de boli și nu e un doctor în cari o pleacă, iar în spitalele comunale din orașele de reședință, unde sunt medici, lipsesc medicamente; de opt luni de zile și mai bine, de când am scăpat de ocupațiunea dușmanilor, nu s'au găsit nici timpul nici banii pentru ca să se stabilească o legătură de cale ferată cu Constanța, așa că comerciul din acel port stăt de înfloritor altă dată, se ruinează pe zi ce merge!

A ajuns starea de mizerie stăt de strigătoare la cer, încât gazeta guvernamentală locală e nevoita, pentru a găsi cititori, să facă o critică din ce în ce mai aspră a acestei nepăsări criminale.

Infățișarea jalnică a Dobrogei putea da prilej la explicațiuni, care numai defavorabile n'ar fi fost. Se putea arăta cu ajutorul statisticelor ce era provincia sub dominațiunea turcească și cum am transformat-o noi; care a fost activitatea administrațiunei românești și ce s'a făcut pentru desvoltarea economică și progresul cultural al acestor ținuturi; ne putea pune în lumină vrednicia populației, a celei sătești îndeosebi, și starea ei de belșug în timpurile liniștite de acum trei ani. Dar câte și câte nu se puteau spune, spre a înlesni cunoașterea adevărată a stărei de lucruri de odinioară.

Acel ce scrie aceste rânduri nu-și întemeiază afirmațiunile pe svonuri și pe șoapte. Cu ocazia unei călătorii la Constanța, unde a stat acum de curând peste două luni, s'a putut încredința de întreg și dureterosul adevăr al celor relatate aci.

In astfel de condițiuni și față cu alte împrejurări, care nu pot fi destăinuite acum, nu e de mirare că delegațiunea românească la Congresul de Pace, să fi fost așa de rău primită, iar revendicările noastre așa de puțin ținute în seamă. Nu era de așteptat ca străinii să aibă mai multă tragere de inimă pentru țara aceasta, decât însuși guvernul ei.

De pe urma atâtor greșeli, situațiunea se înfățișează astăzi după cum urmează: O parte din Ardeal e dată Sârbilor și Ungurilor;

în sfârșit, nu numai că nu ni s'a acordat împrumutul de care avem neapărată nevoe pentru a scăpa de bir ce-i plătim pieților mondiale, unde leul nostru nu e socotit de cât cu 30 bani, dar ni s'ar mai impune niște condițiuni politice și economice, care ne-ar aduce în stare de vasalitate!

Dumnezeul părinților noștri să ne aibă în sfânta sa pază.

RETEVEIE

Diplomatice

Cu Simplonul dela Paris, eminentul ohalmolog, cetățean român, junele-turc și candidat la tronul Albaniei, dr. Theone, s-a înapoiat la urbea lui Medgid aică și Medgidia.

Culoare naturală

«Farul» a început să apară în verde.

E culoarea ce se apropie mai mult de numele produsu alu... «Ofițerilor».

Geanabet

PETRE P. CARP

Bătrânul om de stat s'a stins în vârstă de 82 de ani, închis—ca și mai toată viața—în turnul său de fildeș dela Țibănești.

Cu Petre P. Carp dispare omul care avea cultul și curajul convingerilor cinstite și al ideilor sănătoase.

Mai mare decât cultul pentru credința lui, era însă la dânsul încrederea în propria-i persoană. Privind oamenii prin nelipsitul său monocla, n'a putut, n'a căutat să descopere în lumea înconjurătoare de cât numai cusururi și n'a înțeles să folosească părțile bune, ce nu lipsesc din nici un individ.

Istoria care va fixa când-va această extraordinară personalitate, va avea—suntem siguri—alte cuvinte decât acelea, cu care sunt caracterizate astăzi viața și sfârșitul acelula, care a fost Petre Carp.

DARNICIA DOBROGENILOR

Eșiseem deunăzi dela Ministerul de finanțe, urmat de delegații dela Topraisar, cu cari împreună solicitasem o audiență d-lui Chiriacescu, și o porniseem spre centru pe Calea Victoriei. Un cunoscut m'ajunge din urmă și în timp ce mergeam de vorbă cu dânsul, suntem „atacați" de doi îngeri ai Cavității, în chip de domnișoare cu ochii scânteietori de grație, cari după ce ne-au gătit cu câte o floricică la butonieră, ne-au întins, discret, talerul „Obolului". Ne-am executat, fiecare cu cât l-a lăsat inima.

Insoțitorul meu, mai susceptibil la acele „atacuri", care au cuprins de a fi devenit prea dese, gesticula enervat, când Topraisarenii mei se apropiau și ne interpelau:

— **Ce s'a întâmplat?**

— **S'a întâmplat... Mulțumiți-vă, că voi ați scăpat**, răspunse supărat prietenul din Bucureștii.

— Da, ce vorbă-i aia? Cum, am scăpat?

Am intervenit și începui să dau explicațiile cuvenite țăranilor dobrogeni. N'am apucat să termin lasă bine vorba și i văd fugind grăbiți spre cele două domnișoare care continuau să facă chetă pentru micii orfani.

Peste câteva minute, se întorceau radioși cu câte o floricică în piept

— **Iac'aia! Ne-am făcut și noi datoria, după putere. Dacă durerile noastre nu-s crezute, cel puțin să credem noi pe ale altora...**

Apa au fost și apa au rămas Dobrogenii!

Datorită acestui minunat spirit de solidaritate, a vrednicei binecuvântate iubiri pentru aproapele, ei au ridicat din proprie osârdie și cu propriul obol, atâtea așezăminte publice, care făcuseră din Dobrogea, unul din cele mai frumoase și mai interesante ținuturi ale țării. Ceace făcuseră dincolo în țară Domni și Boieri în vâstimp de veacuri, aci făptuiseră modeștii cetățeni numai în câțiva ani de zile—pentruca astăzi să vadă tot culcat la pământ, iar ei să ajungă ca neoamenii, la cheremul tuturor slugilor cinceași...

Va trece și asta! Ca mâine școlile și bisericile Dobrogenilor, răsărite din propria lor cenușă, vor sta în fruntea instituțiilor similare din țară, iar îmbătașii cari azi se fac a nu-i lua în seamă, vor veni să scoată cărțulile la dânșii.

C'apa e Dobrogeanul! El știe că de unde dă pentru o faptă frumoasă și Dumnezeu îi întoarce luscit! Const. N. Sarry

UN RĂSPUNS

In *„Dacia"* de Duminecă, descrinda-se **„Suferința satelor din zona de front a Brăilei"**, între altele se spune: „Pentru alte județe mai puțin încercate de furia răbelului, mâna guvernului s'a arătat ea mult mai darnică. Unele dintre aceste ziei n'au fost propria zis zonă de răbel *sau a fost numai pentru foarte scurt timp.* S'a acordat județelor Tulcea, Constanța și Ialomița câte un milion, etc... pentru Brăila însă numai 300.000."

Am trecut prin județul Brăila, pe o parte din zona frontului. Am văzut satul Vădeni, sau mai exact, urmele lui, am stat în Cazasu, cu biserica prăgărită și casele jumătate distruse. Cunosc și înțeleg toată nenorocirea sătenilor din județul Brăila, sateni cari au fost un an de zile sub foc, și cred și eu, că este ridicolă suma de 300.000 ce li s'a dat.

Dar totodată reg pe distinsul d. Har. I., autorul articolului din *„Dacia"*, să-și arunce ochii și asupra nenorocirii noastre, a Dobrogenilor, cei cari „am fost numai pentru foarte scurt timp zonă de răbel". Să vină în această vară în Dobrogea, să pornească cu automobilul—ca și în Brăila—dela Basargia la Tulcea, dela Cuvarna la Măcin, dela Ostrov la Babadag, să vadă, să simță și să înțeleagă de ce ni s'au dat 1000.000 lei despăgubire. Satele acelea model ale noastre, aliniate, casele albe și de cărămidă toate, ulițele largi și plantate, astăzi sunt ruină, câștă pădrile de noapte pe dărâmăturile lor; câmpul bogat, n'a avut cu ce fi semănat, și dacă la toamnă țăranul dobrogean va avea cu ce-și amăgi foamea, mila Domnului îl va dărui, căci numai samânatră se întinde pe toate ogioarele, și acelaș țăran, care înainte de răbel mânca pâine albă, azi mănâncă urzici și ciavie amestecate cu mălai.

Iar dacă în județul Brăila sunt distruse satele de pe zona frontului, în Dobrogea toate satele sunt distruse, căci Dobrogea întreagă—d-le Har. I.—a fost câmpul de lupță dintre noi, și Bulgari, și pe unde au trecut Bulgarii a rămas ruină. Brăilenii au Cazasu, Vădeni, Cotu-Lung, Bărăru, Nămăru: noi avem Topraisar, Ostadin, Tichirghiol, Medgidia, Cernă-Voda, Basova, Ostrov, Silistra, Hârșova, Luncșoi, Carol, Palaz, Babadag, Tulcea, Sarighiol, avem satele de care din cari n'au rămas decât sfărâmăturile, stropite de sarioni.

Ce-i drept, puțin s'a dat brăilenilor 300.000 lei, dar să nu se uite că nouă ni s'a dat și mai puțin câte 1.000.000, — câte pe la noi au trecut Bulgarii. **Aldan**

Din zilele de pribegie

CLIPE

16-11 Oct. 1916, Hârșova

Dumnezeu nu vrea cu dobrogenii.

Noaptea neagră, și frigul mai mare ca eri. Refugiații din toată Dobrogea stau grămadă pe cele două șlepuri legate la țărm. Cu ce bruma au scăpat de acasă, și-au aș ternut pe tăbilile de fier: sau și au coborît copiii înghețați și bolnavi în magazia fără aer, murdară.

Și pe străzile în vale, curg într'una șiruri de pribegi desnădăjduiți.

Caută un loc de odihnă pe șlep, un drug pe care să-și rezeme capul zăpăcit, un umbrar să-i ferească de ploae.

Și nu mai găsesc.

Șirurile se întorc, nenorociții pornesc înainte pe drumul durerii. Îi mână groaza pe căile rătăcirii și a scăpării...

E târziu, noaptea.

Câțiva soldați ușor răniți, s'au coborît pe mal, și au făcut un foc mare.

Imprejur stau zgribuliți oștenii și cu ochii țintă pe jar se gândesc, poate la vatra lăsată în părăstre, poate la copii și nevastă. Iar flacările le aruncă umbrele mari în noapte, făcându-le să joace ca vedenii de pierzare, în privirile sticloase a femeilor de pe șlep.

Tăcere adâncă. Numai șoaptele de suferințe, turbură durerea nopții.

Cineva plânge: o femee numai cu haineie de pe ea, cu un „plod" în brațe și altul culcat pe genul rece, cu capul în poalele ei. Plânge în suspine, cu lacrimi mari, și povestește:

— „Sunt din Topraisar; casa mea este tocmai în marginea satului. Din bătătură se vedea bine cum se bat românii. Acu, Vineri dimineața, eșisem în dosul gurii să mulg vaca, și copiii ăștia se jucau pe prispă. Numai ce aud pif! paf!, și zdrang! o fereastră. Mai apoi a început să cadă varul de pe pereți, iar tunul. Doamne păzește, se auzea de ziceai ce-i ata. N'a trecut mult, și vaca a început să mugească lung, parcă-și pierdase viețelul. Atunci a trecut un soldat călare și a strigat: „Fugiți că vine inamicul"... Mi-am luat un copil în brațe, celălalt de mână, și am fugit pe drumul satului în sus. A dat norocul de ne-a luat un om în căruță și ne-a adus până aici. N'am nimic, nimic; nici țol, nici pâine, nici broboadă, și ce bunătate de casă am lăsat! De acum ce-o vrea Dumnezeu cu noi, să aibă milă de copilași ăștia că-s mici, și nu-s vinovați cu nimic. Ia uite-i cum tremură de frig nărăcuții de ei"...

Și cu durere îl strânge mai tare la piept. Un bătrân își scoate cojocul din spinare și i-l dă.

In jurul focului s'au adunat mulți nenorociți. Doi copii cu mâinile, unul după gâtul celuilalt, dormu cu fața spre jăratec. Iar la spatele lor mama s'a întins pe pământul gol, ca să-i încălzească.

Un băețandru povestește, fără să înțeleagă ce spune, cum o bombă de aeroplan i-a sfărâmat căruța cu lucruri și l-a omorît boii lângă Blaibul, iar el a scăpat numai cu picioarele zdrelit. Unde îi sunt frații, maica, nici el nu știe. Unde se duce, nu se întreabă.

Un flăcău vine cu scânduri dintr'un gard în spinare și le pune pe foc. Pară se înaltă arzătoare în sus, și luminează șlepul. In toate părțile oamenii culcați unul peste altul, bătrânii chinuiți la sfârșitul vieții, femeile legănându-și pruncii pe moarte copiii cari pier înainte de-a trăi.

Ici colo, câte un scâncet sau un oftat. Dincolo șoapte dureroase.

Intr'un colț în fundul șlepului văicărelii... Iar din sărăcia tuturor o luminiță se aprinde la capul micuțului: o lumânare.

Focul și-a potolit flacările. E noaptea neagră și friguroasă. Liniște adâncă. Cocoșii cântă despre ziua...

Și deodată, din fund, pornesc bocete, se frâng inimi, capete se înclină voinței Domnului, care lasă toată această nenorocire pe Dobrogeni: a murit încă un copil...

Aldan

Cine râde la urmă....

Aflăm că faimosul Ilie Ghibănescu fostul director al Școalei normale din Constanța—funcțiune din care a fost revocat pentru motive determinate—ar fi dat ziarul nostru în judecată. Nu noi vom fi aceia, cari vom regreta această acțiune publică.

Se înșeală numitul dacă crede că, răbelul care a distrus atâtea glorii ale trecutului dobrogean, a putut face să dispară și urmele tuturor tâlâlăilor, cari încearcă azi a-și reface o virginitate politică avea pierdută.

Cu tot dezgustul ce simțim, vom fi siliți a redeschide dar dosarul „reprimăntului Ghibănescu, nu atât pentru opinia publică din localitate, cât pentru d. General Averescu, care crede ca, cu asemenea reformatori morale, să refacă armata civică din România Mare.

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman" Constanța

LUPTELE DIN DOBROGEA

de

Locot. de rezervă STEGARESCU AL.

IX

Fântânele din Arabagi

S'au scurs 2—3 zile, relativ liniștite. În fața noastră, pe sprâncenele dealului, ardeau pădurile, cărora le dase foc artileria noastră. Ziua, norele ardea și în gust lăgăiând în praf, arțea ne mucea. Chip de adăs apă de jos, de la trenul de hoță unde se aducea cu sacalele, nu era. N'avem șanțurile de comunicație cu valea complet construite. Gloanțele dușmanului „mătura" creasta și când a îndrăzni să lasă cineva capul afară, a fost lovit. Alimentele, apa, muniațiile soseau noaptea.

Într'una din aceste zile, pe la ora 4 după amiază, mă munpe o sete cumplită. Soldații „îl se ususe limba în gură" după luptele lor. Chinul era sporit mai ales prin vederea fântânelor de jos din Arabagi, care parcă ne invitau la apa lor rece. Nu mă puteam hotărâ să trimet pe cineva jos, în Arabagi, să aducă apă. Ași fi trimes la moarte sigură pe cel care urma să mi execute ordinul. Cu mine în tranșee de vre-o 2 zile, era și Sublocot. Ioniță Alexandrescu, zis „Aghiniță", care avea instalate 2 piese de mitraliere la creasta de foc a tranșeei mele. Bietul Aghiniță s'a prăpădit mai târziu! Era om greoi, molatec și ochii lui vorbeau despre blândețe. Setea îi zăvăștise și pe dânsul cumplit, și de la o vreme îmi spune: „Ar fi bine să trimeți pe 2-3 oameni curagioși, după apă, în sat." M'am hotărât! M'am ridicat în picioare și am întrebat tare: „Cine vrea să se ducă jos la fântână, să aducă apă?" — Eu, eu, au sărit mai mulți. Am trimes pe Ghiță Voicu, pe Nicolae Ion și pe Macarie. Au luat găleșile de pânză și armele cu câteva lucrătoare. Au ieșit din tranșee și încet au scoborât la vale. Mă așteptam din moment în moment să aud pușcăturile gloanțelor dușmane abătându-se asupra lor. Au ajuns la fântână care era cu scripete. Lângă tăpănă și vre-o 2 găști ici, un șuierel diavolo se zbătea în praf, lovite mortal. Cu lucarna fulgerului soldații se aruncară la pământ; îl apărau totu câte-va ghizdurile puțului care erau de piatră. Târâindu-se jos au început să tragă focuri asupra culmei de unde veneau gloanțele inamice. Noi, din tranșee, deasemenea am deschis un foc repede care a angajat și unitățile din dreapta și stânga. Dar și inamicul a deschis focul pe întreaga linie și a durat pocnetul armelor vre-o oră și ceva. Mă uitam jos spre fântână să văd ce se petrece. Macarie probabil că se pilotiase sau poate se gândea că latrele cu apă, căci îl văd deodată ridicându-se și punând arma în formă de cobiță, porni cu găleșile pline la deal. Am rămas uimit de hotărârea lui. Gloanțele curgeau răscolind praful prin prejurul lui. Fără să se pripească, în pas măsurat continua urcușul. Într'un moment mi s'a părut că se clatină. Am început să țip, să urlu, l-am dat ordin cu glas tare să se întoarcă jos, să arunce găleșile: Si-a continuat însă drumul; iacă-l în tranșee! Rămând la mine: „Am adus apă rece, Domnule Sublocotenent" Cei alți 2 au rămas lângă puț încă câtva timp și mai pe înserate s'au ridicat de acolo. Așteptam să-i văd intrând în tranșee dar au venit mai târziu aducând cu ei ceva, mare și negru. Era un stup cu miere! Eram veseli amândoi și vrând spre mine: „Macarie a adus apă, noi aducem dulcețuri"

Refacerea Techirghiolului

O delegațiune compusă din d-nii: STAN POPESCU, COLONESCU, ING. SIDOR, XEN. TEODORU și CLEMENT POPESCU, a expus membrilor guvernului doleanțele proprietarilor din localitate.

Iscusiții de sollicitudinea deosebită arătată de guvern stațiunei climaterice balneare Govora-Călimănești — sollicitudine ce, sunteem sigur, s'a manifestat, nu din motive de „conteresare" vinovată cum pretind gurile cicălitoare, ci din „datoria Statului de a nu neglija nici un mijloc pentru a servi statiunile acelea, care sunt menite a îmbogăți averea unei țări, prin vestirea publicului de a pleca peste granițe și a veni în ajutorul suferinzilor"; după cum, foarte pimerit, se exprima mai deunăzi „Viitorul" — o delegațiune a proprietarilor din jurul acelui miraculos lac dobrogean a bătut săptămâna trecută întreagă, sub conducerea d-lui Mumuleanu, trotoarele și ușile diferitelor palate din București, pentru a obține — după cele ce se vor vedea mai jos — tot ce ar fi fost de așteptat că se putea obține:

D. *Mărzescu*, cel dintâi căruia i s'a expus neobosita situație din localitate, care lipsește anul acesta mii de suferinzi — și sunt, vai, așa de mulți, pe urma acestui război! — de o îngrijire absolut necesară, a asigurat delegațiunea de întregul său sprijin, la trebuință.

D. *Al. Constantinescu* a convenit să considere Techirghiolul printre comunele urbane, ca locuitorii să poată beneficia astfel de scoturi până la suma de 50.000 lei, arătând că a cerut Comisiei de restaurare un raport în acest sens, ca care să supună cazul Consiliului de miniștri. Tot odată d. Constantinescu a încredințat delegațiunea ca, *între cât aceste sumeavansuri nu grăbesc și nu satisfac rezolvirea chestiunei, guvernul e hotărât să extindă ajutoarele, înlesnind și garantând țăranilor împrumuturi la Băncile populare, iar orășenilor la Creditul funciar urban, în contul despăgubirilor.* D. ministru al comerțului și industriei a fost tot așa de galant și cu lemnăria cerută de delegați. *Ea va fi expediată pe șleputi la Constanța.*

D. *Cătălacescu* a fost de un sentimentalism puțin obișnuit la un om de finanțe. D-sa a fost tot așa de larg și generos în făgăduințe cât de solemne.

Comisiunea a fost trimisă apoi la d. Dimitrie, președintele Comisiei de restaurare, la ale cărui mâini stau astăzi și... pâinea și cuțitul. În lipsa acestuia, delegații Techirghiolului s'au adresat d-lui arhitect Livia Marcu, care, categoric ca orice om de știință și calcule pozitive, a asigurat pe oci de față că, *la anul*, prin îngrijirea și execuția unui personal special, vilele și stabilimentele de băi dela Techirghiol vor răsări ca din pământ. Cât privește fosa mobilierul, d-sa nu poate să le nici un angajament.

În sfârșit, cei cinci reprezintanți ai interesilor și nevoilor Techirghiolului, și nu mai puțin ai tuturor candidaților la paralizie din țara românească, s'au prezintat d-lui Vintilă Brătianu, care i-a primit —

D-sa i a sfătuit să se constitue într'o societate, și apa fătăriei prin ei înșiși, să ceară concursul Băncei Românești care le stă la dispoziție.

Rupe-pingele

UN MONUMENT

pentru

Învățătorii morți în serviciul Patriei

LISTĂ DE SUBSCRIPȚIE

Trifon Ogeea	Lei	100.00
Const. N. Sacry	„	200.00
Scarlat Vârnav	„	500.00

DESPĂGUBIRILE

de Căpitan ALEX. ȘTEFLEA

II

Până a nu intra în discuțiunea acestui nă-i zicem, *acordat* și, până la analiza decretului lege după care urmează a fi lichidate pagubele noastre, ținem să stăruim încă puțin asupra nenorocitei stări de lucruri din Dobrogea, a cărei îmbunătățire e numai în funcție de timp și apariția de chestiunea despăgubirilor.

După trei ani aproape dela mobilizare, după peste luni dela reocupare, Dobrogenii n'au îmbrăcăminte, n'au hrană, n'au locuințe, n'au vite, n'au de nici unele; semănăturile s'au făcut foarte puține, din cauza lipsei de sămânță, care ar fi putut ajunge cu mult mai de vreme, cu vasele cu care au venit atâtea alte articole de... toaletă. Apa că nici măcar viitorul nu ne poate surâde.

Ni s'au făgăduit de toate la timp, dar nu ni s'a dat nimic la vreme. Nu ni s'a plătit măcar, ceeace ni s'a luat în mod mai mult ori mai puțin regulat și legal: bonurile de rechiziție stau și astăzi neachitate.

De semințe, de vite, de unelte, de vehicule, nici vorbă, așa că și anul ne prinde tot nepregătiți.

Trăim din pomana Aliaților, din ajutoarele Americanilor, pentru care le suntem recunoscători, — dar până când? Oare, nu se va resimți de aceste pomani poporul nostru, care a fost până acuma deprins să trăiască din munca?

Lipsa de inițiativă în timp din partea celor dela cârmă, a făcut din noi, cari suntem creditori ai Statului, niște cerșetori, — lovindu-se astfel nu numai în prestigiul nostru invidual, ci și în demnitatea națională.

Dar, în sfârșit, după zeci de memorii adresate Suveranului și diferiților reprezentanți ai guvernului, s'a hotărât darea unui avans de, mai întâi 5, apoi 20%, acelora dintre sătenii, cari au suferit pagube până la 20.000 lei și acelora dintre orășeni, ale căror pagube nu trec de 50.000 lei.

Pe cine cuprind aceste ajutoare și la ce pot ajuta?

Țărănimea noastră, care nu se poate compara cu cea din țară, fiind mai toată proprietară dela 10 hectare în sus, a avut de suferit pagube, care, ținând seamă de prețurile de restaurare, întreaga sumă fixată de guvern și este exclusă astfel aproape întreagă, dela acest ajutor. La oraș de asemenea, deși nu în aceiași măsură.

Se înlătură astfel dela un ajutor meritat și imediat tocmai oamenii de muncă, sătenii și orășenii cari azi sunt mai săraci decât săracii.

Vă să zică, după ce n'am încetat un moment de a ne face cu toții datorie; după ce Diviziile noastre din Dobrogea au trecut în Carpați, apoi la Mărășești, dând cele mai grele tributuri; după ce am fost duși ca preț al păcei netaste dela București; după ce am fost siliți să bem tot pelinul amărăciunilor, astăzi ni se precupețește, ni se dramuește dreptul nostru! Suntem singura provincie din toate care formează România Mare, care n'avem reprezintanți în guvern, și suntem tratați în consecință.

Să nu se înțeleagă de-ăst acesta ce credem. Noi nu vrem să facem o cauză politică, de partid, dintr'o nevoie generală.

Nu zicem că guvernul Brătianu nu e bun; pentru noi nu e bun nici un guvern, fie el Brătianu, Ionescu, Averescu, Marghiloman, sau oricare altul — nu ne înșelăm culoarea politică și nici numele, ci faptele. — orice guvern care nu va recunoaște drepturile noastre în măsura tributului și a sacrificiilor ce am făcut; nu va fi bun și trebue înfierat pe orice cale de ori și cât scrie, cari nu vor voi să recunoască că Dobrogenii trebue să fim puși la capul listei și preferați ca unii, cari am suferit mai mult decât toți.

Drepturile noastre sunt sfinte și legale. Se înșeală orice guvern, care crede că lipsa de capi politici, de care suferim, ar putea să se răsfrângă la dauna populației române dobrogene, care e astăzi specuiată și pusă la coada altora, cari sunt departe de a suporta o comparație cu noi din punct de vedere al modului cum ne am achitat datorile.

Și pe cale de contribuție materială și pe calea sacrificiilor sângelui, Dobrogea și-a dat tributul cu prisosință!

Recunoștința Dobrogenilor n'o va putea obține nici un guvern, până ce nu ne va recunoaște drepturile în raport cu datoriile de care ne-am achitat cu prisosință. Noi, Dobrogenii, primim comparația cu orice parte a țărei din orice punct de vedere:

Cetățenii dobrogeni, sătenii și orășenii, *știu că nu li s'a permis vânzarea recoltelor cu doi ani înainte de război; știu că li s'a rechiziționat absolut tot avutul în cât nu aveau mijloace de transport în retragere la evacuare; mai știu că frontaria noastră a fost cea mai slab păzită și apărată; ei n'au uitat că au pribegit doi ani jumătate, în care timp au fost speculați fără nici un ajutor real de nicăieri; ei nu pot să uite că activitatea lor a fost redusă în mod absolut, că prin lagărele dușmane au rămas trei sferturi din prizonierii capturați dela Turtucaia; că nu mai posedă nimic din ceeace au lăsat; că familiile lor s'au risipit și desființat; că fiii și rudele lor și-au făcut datoria până la capăt; că animalele pe care Statul le-a rechiziționat în bună parte din Dobrogea, la demobilizare au fost date Moldovenilor; mai știu, în sfârșit, că turmele lor de oi, cirezile lor de vite, căruțele lor, — după care se scurgeau pe vremuri achii tuturor Românilor, nu le-au mai revenit în posesie.*

La desfacerea diferitelor magazii și tabere din Moldova, construite cu ocazia refacerei — construcțiuni care erau adevărate sale — tot materialul de lemnărie a fost dat sătenilor Moldoveni, pentru gospodăriile lor, iar noi, Dobrogenii, nu găsim un metru de brad, sau, dacă găsim, trebue să plătim pe el sume fabuloase, pentruca să ne facem câte un ochi de fereastră sau un năpos de pioate.

Sătenii noștri stau în grogi ca vulpile, orășenii glae peste grămadă, plătind și azi chirii care se urcă în pungile străinilor în majoritate, — proprietățile acestora fiind rămase mai toate intacte, ca unele ce au fost menajate de dușman.

Vorba poetului: *„În apa Românului, nu-i nici umbra spinului!"* — pentrucă nu mai are nici ușă.

DOBROGENE

În Medgidia scrie mare:

Se deschide bălciul, ceea ce pe medgidienești, *penstruf.* Primarul stă întreaga zi pe locul Oberului, radios, mai ales acum, că i-a fost dat numele în gazetă, în jocul unui publicaș. Oștenii face afaceri, cumătrul Vasile face planuri, cumătrul Tănu face... *socotelî*, iar alți cumetri și cumetre fac ghiseuri.

Ca să fiu în notă, cu sinziet, îmi iau creionul și hârtia, și mă duc să culeg informații pentru ziduri.

Dar ce văd? Într'un colț, la o masă, d. Transilvănescu comandă cu glas tare:

— Du-te cu apă, băete! Rămân nedumerit, și abia pricep ce s'a întâmplat, în urma următorului dialog prins simpatetoul și *marele* inspector comunal Voicu Ionescu-Ovăz. Întreabă pe d. Transilvănescu:

— „Ce-ai pățit bă, de bei apă?

— „Vreau să mă las de alcool!...

— „Păi atunci bea ojet, dară o vorba să-ți tai pelma.

— „Pară de ăla n'am destul în mine? Tot ăștia care l-am luptăit de atâta vreme ce s'a făcut", răspunde triumfător maseanul.

Uimit de această minune trec mai departe. Cinova caută o tarabă la fasă. Curios să știu ce este, mă informez și aflu că-i un fost director al unui institut financiar, acum dispărut în bătaie și caută loc pentru o bancă proprie, de data aceasta.

Mă grăbesc să-l interveesc, asupra proiectelor ce le are, când bătrânul și unicul gardist din Medgidia, moș Lăpușeanu, strigă cu glas tare:

„Drepți, că vine d. Maior!...

— Și îmbărbătându-se cu creionul în mână.

*

Abia acum am aflat cauza pentru care se tărăsie refacerea podului, care leagă Romania de Dobrogea. China propunându-și a construi un pod ideale peste nu știu ce gârlă, a cerut planurile dela Ministerul nostru de lucrări publice, care s-a grăbit ca și le pună la dispoziție. Pentru a fi și mai pe placul Chinezilor, inginerii noștri și-au propus să fie mai toți... Chinezi în materie.

Ion Târbacă.

„LA PIRULA"
STR. ȘTEFAN CEL MARE (Mangalei) 44
CONSTANȚA
IN TRANȘEE, care au făcut Marți toată arta militară modernă, se servesc:
VINURILE CELE MAI ALESE
BUCATE care să satisfacă stomacurile cele mai pretențioase și pungile cele mai modeste.
GRĂTAR care să pârpălească inimile cele mai bătrâne.
PELIN care să-l pui la... acul de cravată

Lazar D. Abramovici & Arnold Birnbaum
Reprezentanți de onoare și Asigurări
Agenția Principală a Societății Române de Asigurări generale „GENERALA"
Constanța, Str. Carol 46

CAROL BEINER
Casă de schimb
Constanța Str. Carol 46

Meseriașii din Dobrogea către Ministrul-Președinte

O delegațiune a meseriașilor din Dobrogea compusă din d-nii Ispas Grecescu și S. Bancu, a înmânat d-lui Vorchidis, președintele adunării și Consiliului de miniștri, următoarea scrisoare, semnată de câteva sute de meseriași și antreprenori din Dobrogea și pe care o reproducem textual:

Subsemnații meseriași și antreprenori din Dobrogea, majoritate foști mobilizați, respectuos venim înaintea Excelenței Voastre a ne plânge și cere îndreptarea stării nenorocite în care ne aflăm în urma și de pe urma războiului.

După șapte luni dela reocuparea Dobrogei nu avem de nici unele din cele strict necesare. — Ajutoarele date de Guvern nu ne folosesc orășenilor, mai ales că cu noi s'a făcut excepție; nouă nu ni s'a dat nimic. De ce am fost considerați astfel, n-o pricepem. Noi știm că ne-am făcut datoria până la capăt. Chemați de patrie, avutul nostru a rămas pradă dușmanului, iar la întoarcere n'am mai găsit nimic: casele, averea mobilă și sculele cu care lucram, au fost luate de dușman, totul spart și devastat.

Situația noastră actuală nu mai este de suportat. Se impune ajutorul Statului din punct de vedere românesc, în special în Dobrogea.

Numai așa vom putea lua locul de cinste unde am fost și care ni se cuvine în fața străinilor, care au fost ocrotiți și favorizați de ocupația dușmanului.

Noi nu cerem nimic care nu ne revine, care nu ne aparține și normal de acea, Excelență, vă rugăm să nu fim rău înțeleși.

Cerem numai dreptul nostru cu un ceas mai de vreme; despăgubiri pentru refacerea noastră la timp, — iar nu în ceasul al 12-lea.

Comisiunile instituite prin decretul lege, banuim că vor târăgăna și întârzia lucrările, fie că vor fi influențate de interese personale, fie că ele vor servi interesele culorilor politice, în partidele care compează și tormai aceasta este cauza temerii și a neîncrederei noastre. Precedente avem destule.

Noi, meseriașii, ne am decolorat din acest punct de vedere și solidarizați, având în față un interes vădit, cerem să fim despăgubiți în prima linie și aceasta cât mai urgent posibil. Nu o facem numai dintr'un egoism de a lua înainte altora, care și ei sunt păgubiți, ci din contra pentru a servi la timp. Cu drept cuvânt noi credem, și nu poate fi contestat de nimeni, că prin meseria noastră, prin cunoștințele noastre technice, dacă vom avea cele necesare cari scule, unelte, mașini etc., pe lângă că ne vom servi, vom servi și ajuta și pe restul cetățenilor noștri. Noi, fiind motorul, dacă vom fi alimentați, va funcționa mașina; combustibilul în cazul de față e banul care ne lipsește.

În loc fiind a fi preferați, noi am fost lăsați în urma sătenilor.

Dreptul la suma ce o pretindem pentru despăgubiri credem că nu se poate contesta; e al nostru, e singura cale pentru a ne relace, este munca și activitatea noastră, cu un cuvânt tot ce am fost în stare să producem, ca buni români și ca vrednici meseriași.

Această activitate a noastră, a Dobrogenilor în special, se află sub sechestrul guvernării. Judecător liberator sunteți fără îndoială Excelența voastră.

Copiii acesti așteaptă hrana și cele necesare pentru viață.

Poporul ce ne locuiește peste Dunăre, așteaptă munca noastră unită cu cunoștința meseriei și priceperea deficare suntem capabili, pentru a-l ajuta în refacerea lor, pentru a scăpa de rușinea și umilința străinilor, cărora le-am devenit inferiori.

Excelență, vă rugăm, întindeți mâna peste Dunăre, singura puterică care va hotărâ trecerea dela inerție la viață. Ajutați ne, Excelență, să putem exploata pricepere și energia, ale căror depozitari suntem pentru bintele familiilor ce ne așteaptă și a Românilor din dreapta Dunării.

Nu lăsați să se desmintă, vă rugăm, bătrânească zicătoare că: meseria este brățară de aur.

Urmează câteva sute de semnături.

La GRAND-HOTEL!

Cetățene din Constanța, ori tu, oștean vremelnic, Vrei bănuțarică bună și mănăstiri fel-de-fel? Nu te duce în altă parte, că nici unul loc mai prielnic,
Ca la cuibul GRAND-HOTEL!

Ai tusă disperată, sărmăluțe în fel de vițe, Cistrama de aurică grecă și un fain ostropel, — Dă-te lângă pe drăte, mănâncă și să bei pân'te fiei sătă
În salonul GRAND-HOTEL!

Un tarif de balcanchegi, te lăsătă, te desdănță Și bonele 'nt'una fii face prea șermantul AURIU. La mesele bea și-ăilalți, pân'ne scoapă sătă...
Zău, ș-ai la GRAND-HOTEL!

Pui de lele.

INFORMAȚIUNI

Strădaniile și alergăturile de luni de zile ale Dobrogenilor, care începuseră a dobândi un început de satisfacțiune prin acordarea —

la unul acont de 20% asupra sume or cerute pentru despăgubire, sunt pe cale de a fi zădărnicite.

Suma de 100 milioane, destinată acestui scop, e vorba să intre pe mâinile unei clici, care-și propune să facă din această nenorocire obștească, cea mai vastă întreprindere pătriotică!

Denunțăm, deocamdată, faptul în mod sumar și promitem să revenim asupra lui, în numărul viitor, așa cum se cuvine.

Săptămâna trecută a avut loc la sediul „*Ligei Poporului*" din Constanța o ședință, la care d. avocat Berza — Allmuștianul averesean — a avut de auzit lucruri neplăcute. Din lipsă de spațiu vom reda în numărul viitor cât mai întreg acel rechizitor.

D-na Ecaterina G. Cantacuzino, văduva fostului președinte al Consiliului de miniștri, a avut bunătatea de a încredința d-lui Scarlat Vârnav suma de una mie lei, pentru orfanii din Dobrogea — sumă ce a fost remisă d-lui D r G. Bărzănescu, care găsește timpul necesar ca să se ocupe. Între altele, cu îngrijirea câtorva zeci din orfanii Dobrogei părăsite.

Cu această ocaziune suntem în poziție a informa că, din inițiativa stimabilei doamne Agiae Sc. Vârnav, care, din nefericire, e reținută pentru un moment în casă, de boală, urmează a lua ființă în curând, mai întâi în Constanța și succesiv în toată Dobrogea, o serie de orfelinate, unde copiii vitejilor noștri vor găsi azilul, pe care l-a refuzat până acuma o o oficialitate îngustă la creier și la inimă. D-sa dispune până acum, din donații, de un fond considerabil și nu așteaptă de cât însănătoșirea — care, rugăm pe Dumnezeu, să fie cât mai grabnică — ca să se dedice cu trupul și cu sufletul acestei opere umanitare.

Cu un lugubru lux de cifre. Direcțiunea generală a statisticei ne dă pierderile suferite de România în timpul războiului din 1916—1918, care s'ar urca la aproximativ 770.000 persoane.

Am fi foarte recunoscători numitei Direcțiuni, dacă ne-ar da numărul morților din Dobrogea pe același period de timp, raportat la populațiunea respectivă.

Casa de Import, Export și Comision
N. IALINA
STRADA CAROL No. 4 CONSTANȚA
Coloniale, Manufactură, pielărie, en gros
Mărfuri aparte: Ulei de-lemn — Oreg — Măsline Trilia și Salona — Rahat — Cue diferite dimensiuni — Cue pentru ghete — Geamuri dif. dimensiuni — Zinc-Weiss — Piliș de scăpărat — Ceai Ceylon.
Ulei de vacă american în butoale originale — Sardele în cutii — Pielărie — Stofe englezești — Tricotine leinaugiori etc.
Primește în comision orice fel de mărfuri.

Anunciu

La firma Spiro I. Macri, Constanța, au sosit: Vinuri și Coniacuri, manufactură, șifon pentru lingerie, cămăși, pensoape, stofe, precum și diferite articole de colonial cu prețuri convenabile.

D-soara Leany N. Davidescu-Pelau
Vechea și cunoscuta casă de Mode (Pălării de Damă), s'a restabilit din nou în Constanța, — strada Carol, No. 17, — aducând un frumos transport de pălării „Modele de Paris". Parfumerie franceză, pudre, farduri, prafuri și paste de dinți, pufuri, etc.
Mănuși, Ciorapi, Bluze, Corsete, Galoane în perle și dantele pentru garnituri de rochii.
Perdele de Pluș și de rețea.
Primește reparațiuni de pălării.
Specialitate în pălării și Voilete de doliu.
Crepe de doliu. Voilete fine și moderne.

S. P. Mavrojanni
Aduce la cunoștința onoratei clientele că depozitul din strada Marcu Aurelie, No. 12 este bine asortat cu vinuri de Odobești, țuică, duzice, cognac, rom, etc. care le oferă cu prețuri convenabile numai engros.
Asemenea posedă soluție pentru stropitul viilor.

LA CONSTANȚA S'a deschis VILLA VENEȚIA Str. REMUS OPREANU No. 6
vis-à vis de *Constanța-Palace* în cea mai splendidă poziție, cu vedere la Mare și confort modern.

Bonboneria Palatului
Roman Căpățână și Const. Grigorescu
Calea Victoriei, în fața Palatului Regal
Casă de încredere
Bonboneria, Fructe confiate, Ciocolaterie.
Se primesc comenzi
Laboratorul în Str. Matei Millo, No. 8

Banca Sindicatului Agricol
CONSTANȚA
Societate anonimă. Capital lei 6.500.000 deplin vărsat.
Face orice operațiuni de bancă. Acordă avansuri asupra mărfuri, cereale, etc.
Face tot felul de operațiuni și afaceri comerciale. Reprezintă pe generale pentru asigurări de viață, incendiu, accidente și mărfuri a Societății Române, de asigurări generale „Generala"
Sediul Băncii Str. Pescari, No. 3
CONSTANȚA

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „SPERANȚA" STR. PĂTRAȘCU VODĂ No. 3

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman" Constanța